

ПОЛТАВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ЕКОНОМІКИ І ТОРГІВЛІ  
Навчально-науковий інститут денної освіти  
Кафедра педагогіки та суспільних наук

**СИЛАБУС**  
навчальної дисципліни  
**«КРАЄЗНАВЧІ СТУДІЇ ПОЛТАВЩИНИ»**  
на 2024-2025 навчальний рік

|                                |                                |
|--------------------------------|--------------------------------|
| Курс та семестр вивчення       | 2 курс, 2 семестр              |
| Освітня програма/спеціалізація | для усіх освітніх програм ПУЕТ |
| Спеціальність                  |                                |
| Галузь знань                   |                                |
| Ступінь вищої освіти           | Бакалавр                       |

ПІБ НПП, який веде дану дисципліну,  
науковий ступінь і вчене звання,  
посада

**Петренко Ірина Миколаївна**  
д.і.н. професор  
завідувач кафедри педагогіки та суспільних наук

|                              |                                                                                                                                         |
|------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| Контактний телефон           | +38-067-646-95-34                                                                                                                       |
| Електронна адреса            | <a href="mailto:poonsku@ukr.net">poonsku@ukr.net</a>                                                                                    |
| Розклад навчальних занять    | <a href="http://schedule.puet.edu.ua/">http://schedule.puet.edu.ua/</a>                                                                 |
| Консультації                 | очна: <a href="http://www.culture.puet.edu.ua/">http://www.culture.puet.edu.ua/</a><br>он-лайн: електронною поштою, пн-пт з 10.00-17.00 |
| Сторінка дистанційного курсу |                                                                                                                                         |

**Опис навчальної дисципліни**

|                                                   |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                |
|---------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <b>Мета вивчення навчальної дисципліни</b>        | Сприяти культурно-історичній самоідентифікації; вихованню культури міжрегіонального спілкування та міжетнічної толерантності, формуванню активної особистості, здатної практично реалізувати набуті знання, обстоювати національні цінності, зберігати історико-культурну спадщину; вдосконалення навиків історичного дослідження шляхом пошуково-краєзнавчої роботи; сприяти формуванню патріотизму та національної гідності. |
| <b>Тривалість</b>                                 | 5 кредитів ЕКТС/150 годин (лекції 20 год., практичні заняття 40 год., самостійна робота 90 год.)                                                                                                                                                                                                                                                                                                                               |
| <b>Форми та методи навчання</b>                   | Лекції та семінарські заняття в аудиторії та виїзні, самостійна, лабораторна робота поза розкладом                                                                                                                                                                                                                                                                                                                             |
| <b>Система поточного та підсумкового контролю</b> | Поточний контроль: відвідування занять; виконання та захист домашнього завдання; обговорення матеріалу занять; розв'язання ситуаційних завдань; доповіді з рефератами та їх обговорення; самостійна робота; тестування; поточна модульна робота.<br>Підсумковий контроль: залік                                                                                                                                                |
| <b>Мова викладання</b>                            | Українська                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                     |

**Перелік компетентностей, які забезпечує дана навчальна дисципліна,  
програмні результати навчання**

| <b>Програмні результати навчання</b>                                                                                                                                                                                                                                                                                                 | <b>Компетентності, якими повинен оволодіти здобувач</b>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                       |
|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <ul style="list-style-type: none"><li>асоціювати себе як члена громадянського суспільства, наукової спільноти, визнавати верховенство права, зокрема у професійній діяльності, розуміти і вміти користуватися власними правами і свободами (ПР1);</li><li>відтворювати моральні, культурні, наукові цінності, примножувати</li></ul> | <ul style="list-style-type: none"><li>здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні (ЗК1);</li><li>здатність зберігати моральні, культурні, наукові цінності та примножувати досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство (ЗК2);</li></ul> |

| Програмні результати навчання                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                          | Компетентності, якими повинен оволодіти здобувач                                                                                                                                                                                                                                   |
|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <p>досягнення суспільства в соціально-економічній сфері, (ПР2);</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• визначати та планувати можливості особистого професійного розвитку (ПР14);</li> <li>• демонструвати базові навички креативного та критичного мислення у дослідженнях та професійному спілкуванні. (ПР15);</li> <li>• Вміти використовувати дані, надавати аргументацію, критично оцінювати логіку та формувати висновки з наукових та аналітичних текстів з економіки (ПР16);</li> <li>• показувати навички самостійної роботи, демонструвати критичне, креативне, самокритичне мислення (ПР23);</li> <li>• демонструвати здатність діяти соціально відповідально та свідомо на основі етичних принципів, цінувати та поважати культурне різноманіття, індивідуальні відмінності людей (ПР24).</li> </ul> | <ul style="list-style-type: none"> <li>• здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу, наукових узагальнень (ЗК3);</li> <li>• здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях (ЗК4);</li> <li>• здатність до креативного та критичного мислення (ЗК10).</li> </ul> |

#### Тематичний план навчальної дисципліни

| Назва теми                                                                                 | Види робіт                                                                                                                                            | Завдання самостійної роботи у розрізі тем                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                       |
|--------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| Модуль 1. Витоки історичного краєзнавства Полтавщини.                                      |                                                                                                                                                       |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                 |
| Тема 1. Роль краєзнавства у розвитку громадянського суспільства.                           | Відвідування занять; захист домашнього завдання; обговорення матеріалу занять; виконання навчальних завдань; завдання самостійної роботи; тестування. | Підготувати доповіді на теми: «Що таке краєзнавство?», «Види краєзнавства і краєзнавчих досліджень», «Джерела знань про рідний край», «Збирання і вивчення творів усної народної творчості».                                                                                                                                                                                                                    |
| Тема 2. Видатні постаті краєзнавчого руху Полтавщини.                                      | Відвідування занять; захист домашнього завдання; обговорення матеріалу занять; виконання навчальних завдань; завдання самостійної роботи; тестування. | Підготувати складний план на темм: «Апостол Данило Павлович», «Башкирцева Марія Костянтинівна», «Білаш Олександр Іванович», «Білокур Катерина Василівна», «Боровиковський Володимир Лукич», «Бутовський Олексій Дмитрович», «Ващенко Григорій Григорович», «Величко Самійло Васильович», «Вовк (Волков) Федір Кіндратович», «Глібов Леонід Іванович» «Гоголь Микола Васильович», «Драгоманов Михайло Петрович». |
| Тема 3. Видатні жінки в історії Полтавщини.                                                | Відвідування занять; захист домашнього завдання; обговорення матеріалу занять; виконання навчальних завдань; завдання самостійної роботи; тестування. | Підготувати доповіді на теми: «Маруся Чурай», «Олена Пчілка», «Єлизавета Милорадович», «Наталія Мірза-Авакянц», «Віра Жук», «Катерина Білокур», «Марія Башкирцева», «Віра Холодна», «Оксана Мешко».                                                                                                                                                                                                             |
| Модуль 2. Інституалізація краєзнавчого руху Полтавщини.                                    |                                                                                                                                                       |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                 |
| Тема 4. Роль полтавців у формуванні національної культурної ідентичності українців XIX ст. | Відвідування занять; захист домашнього завдання; обговорення матеріалу занять; виконання навчальних завдань; завдання самостійної роботи; тестування. | Підготувати доповіді на теми: «Державні і громадські краєзнавчі установи, методи і форми їхньої діяльності». «Краєзнавчі музеї як науково-дослідні та культурно-освітні заклади. Історія їх виникнення. Мережа краєзнавчих музеїв в Україні». «Краєзнавча преса і література, сучасні періодичні видання». «Підготовка фахівців-краєзнавців та сфера їхнього практичного застосування».                         |

| Назва теми                                                                                 | Види робіт                                                                                                                                            | Завдання самостійної роботи у розрізі тем                                                                                                                                                                                                                                                                                                      |
|--------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| Тема 5. З історії національних меншин на Полтавщині.                                       | Відвідування занять; захист домашнього завдання; обговорення матеріалу занять; виконання навчальних завдань; завдання самостійної роботи; тестування. | Підготувати презентації на теми: «Поява німецьких колоній на Полтавщині. Причини, функціонування і наслідки». «Відомі німецькі родини підприємців, лікарів, вчителів, учених, митців і меценатів». «Причини занепаду німецької колоній». «Діяльність Полтавського товариства німецької культури «Відергебурт» та лютеранської общини Полтави». |
| Тема 6. Тренінг: «Моя участь у розвитку краєзнавства на Полтавщині (з досвіду студентів)». | Відвідування занять; захист домашнього завдання; обговорення матеріалу занять; виконання навчальних завдань; завдання самостійної роботи; тестування. | Підготувати презентації на теми: «Дослідження мого роду», «Що мені відомо про своїх пращурів?», «Як створити своє генеалогічне дерево?».                                                                                                                                                                                                       |

### Інформаційні джерела

1. Основи краєзнавства: підручник для студентів закладів вищої освіти. Вид. 2-ге, доп. / За ред. О. П. Рєсента. Авт. кол. Київ, 2021. 376 с.
2. Петренко І.М. Історик Віра Жук (1928-2008): життя, віддане науці. Київ: МІЛЕНІУМ, 2017. 516 с.
3. Перерва В. С., Петренко І. М. Церковні школи в Україні кінця XVIII – початку XX ст.: забутий світ. Том III: Полтавська губернія (єпархія). Біла Церква: Видавець Пшонківський О. В., 2020. 692 с.
4. Петренко І. М. Історик Наталія Мірза-Авакянц (1889–1940?): життя і наукова спадщина : монографія. Полтава : ПУЕТ, 2021. 235 с. 2-ге вид., допов. і переробл.
5. Петренко І.М., Оніпко Т.В. Туристичний кластер «Гоголівські місця Полтавщини» // Модернізація туризмознавства: теорія і практика партнерства : монографія / [ авт. кол.]; за заг. ОПГ . Г.П. Склера. Полтава: ПУЕТ, 2015. С. 215-231.
6. Петренко І.М. Вчена-енциклопедистка Віра Жук (1928–2008) // Сучасна енциклопедистика: тенденції розвитку: монографія / За заг. ред. д. і. н., проф. А. Киридон. Київ: Державна наукова установа «Енциклопедичне видавництво», 2023. С. 124-134.

### Програмне забезпечення навчальної дисципліни

Пакет програмних продуктів Microsoft Office.

### Політика вивчення навчальної дисципліни та оцінювання

**Політика оцінювання здобувачів вищої освіти.** Завдання, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку (75 % від можливої максимальної кількості балів за вид діяльності). Перескладання модулів відбувається із дозволу провідного викладача за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний).

Положення про організацію освітнього процесу <https://puet.edu.ua/wp-content/uploads/2023/06/polozhennya-pro-organizaciyu-osvitnogo-proczesu.pdf>

Положення про порядок та критерії оцінювання знань, вмінь та навичок здобувачів вищої освіти [https://puet.edu.ua/wp-content/uploads/2023/07/polozh\\_por\\_kryt\\_ocinyuvannya.pdf](https://puet.edu.ua/wp-content/uploads/2023/07/polozh_por_kryt_ocinyuvannya.pdf)

Порядок ліквідації здобувачами вищої освіти академічної заборгованості <https://puet.edu.ua/wp-content/uploads/2023/07/poryadok-likvidaciyi-zdobuvachamy-vyshhoyi-osvity-akademichnoyi-zaborgovanosti.pdf> .

Положення про повторне навчання [https://puet.edu.ua/wp-content/uploads/2023/07/polozh\\_pro-povt-navch.pdf](https://puet.edu.ua/wp-content/uploads/2023/07/polozh_pro-povt-navch.pdf)

**Політика щодо відвідування.** Відвідування занять є обов'язковим компонентом. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, працевлаштування, стажування) навчання може відбуватись в он-лайн формі (Moodle) за погодженням із провідним викладачем.

**Політика щодо академічної доброчесності.** Списування під час виконання поточних модульних робіт та тестування заборонено (в т. ч. із використанням мобільних девайсів). Мобільні пристрої дозволяється використовувати лише під час он-лайн тестування та підготовки практичних завдань в процесі заняття.

В ПУЕТ діють:

Кодекс честі студента [https://puet.edu.ua/wp-content/uploads/2023/07/kodeks\\_chesti\\_studenta.pdf](https://puet.edu.ua/wp-content/uploads/2023/07/kodeks_chesti_studenta.pdf) .

Положення про академічну доброчесність [https://puet.edu.ua/wp-content/uploads/2023/07/polozh\\_akadem\\_dobrochesnist.pdf](https://puet.edu.ua/wp-content/uploads/2023/07/polozh_akadem_dobrochesnist.pdf)

Положення про запобігання випадків академічного плагіату <https://puet.edu.ua/wp-content/uploads/2023/07/polozhennya-pro-zapobigannavyvpadkam-akademichnogo-plagiatu.pdf> .

**Політика визнання результатів навчання визначена такими документами:**

Положення про порядок перезарахування результатів навчання, здобутих в іноземних та вітчизняних закладах освіти [https://puet.edu.ua/wp-content/uploads/2023/07/polozh\\_por\\_perezarah\\_rez\\_zvo.pdf](https://puet.edu.ua/wp-content/uploads/2023/07/polozh_por_perezarah_rez_zvo.pdf) .

Положення про академічну мобільність здобувачів вищої освіти [https://puet.edu.ua/wp-content/uploads/2023/07/polozha\\_pro\\_akademichnu\\_mobilnist.pdf](https://puet.edu.ua/wp-content/uploads/2023/07/polozha_pro_akademichnu_mobilnist.pdf)

Положення про порядок визнання результатів навчання здобутих шляхом неформальної та/або інформальної освіти <https://puet.edu.ua/wp-content/uploads/2023/07/polozhennya-pro-poryadok-vyznannya-rezultativ-navchannya-zdobutyh-shlyahom-neformalnoyi-ta-abo-informalnoyi-osvity.pdf>; *інфографіка* (розділ Освіта/Організація освітнього процесу/Неформальна освіта) <https://puet.edu.ua/neformalna-osvita/>.

#### **Політика вирішення конфліктних ситуацій:**

Положення про правила вирішення конфліктних ситуацій <https://puet.edu.ua/wp-content/uploads/2023/07/polozhennya-pro-pravyla-vyrishennya-konfliktnyh-sytuacij-u-puet.pdf>

Положення про апеляцію результатів підсумкового контролю у формі екзамену <https://puet.edu.ua/wp-content/uploads/2023/07/polozhennya-pro-apelaciyu-pidscontr.pdf>

уповноважена особа з питань запобігання та виявлення корупції <https://puet.edu.ua/zapobigannya-ta-protidiya-korupcii/>

#### **Політика підтримки учасників освітнього процесу:**

Психологічна служба: <http://puet.edu.ua/psychologichna-pidtrymka-v-puet/> .

Студентський омбудсмен (Уповноважений з прав студентів) ПУЕТ <http://puet.edu.ua/other-divisions/studentyky-ombudsmen-upovnovazhenyj-z-prav-studentiv-puet/>

Уповноважений з прав корупції <https://puet.edu.ua/zapobigannya-ta-protidiya-korupcii/>

**Безпека освітнього середовища:** Інформація про безпечність освітнього середовища ПУЕТ наведена у вкладці «Безпека життєдіяльності» <http://puet.edu.ua/pro-puet/bezpeka-zhyttyediyalnosti/>

### **Оцінювання**

Підсумкова оцінка за вивчення навчальної дисципліни розраховується через поточне оцінювання

| <b>Види робіт</b>                                                                                                                                                                                                                                                                                  | <b>Максимальна кількість балів</b> |
|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------------------|
| Модуль 1 (теми 1-3): відвідування занять (9 балів); захист виконаних практичних завдань (5 балів); обговорення матеріалу занять (6 балів); виконання навчальних завдань (5 балів); доповіді з презентаціями та їх обговорення (10 балів); тестування (5 балів); поточна модульна робота (10 балів) | 50                                 |
| Модуль 2 (теми 4-6): відвідування занять (9 балів); захист виконаних практичних завдань (5 балів); обговорення матеріалу занять (6 балів); виконання навчальних завдань (5 балів); доповіді з презентаціями та їх обговорення (10 балів); тестування (5 балів); поточна модульна робота (10 балів) | 50                                 |
| Разом                                                                                                                                                                                                                                                                                              | 100                                |

### **Шкала оцінювання здобувачів вищої освіти за результатами вивчення навчальної дисципліни**

| <b>Сума балів за всі види навчальної діяльності</b> | <b>Оцінка за шкалою ЄКТС</b> | <b>Оцінка за національною шкалою</b>                                  |
|-----------------------------------------------------|------------------------------|-----------------------------------------------------------------------|
| 90-100                                              | A                            | Відмінно                                                              |
| 82-89                                               | B                            | Дуже добре                                                            |
| 74-81                                               | C                            | Добре                                                                 |
| 64-73                                               | D                            | Задовільно                                                            |
| 60-63                                               | E                            | Задовільно достатньо                                                  |
| 35-59                                               | FX                           | Незадовільно з можливістю повторного складання                        |
| 0-34                                                | F                            | Незадовільно з обов'язковим повторним вивченням навчальної дисципліни |